

3. Операційно-діяльнісний етап, на якому здійснюється самостійне вирішення здобувачами завдань на основі моделей формування професійних дій.

4. Контрольно-корекційний, на якому реалізується самостійний контроль та корекція виконаних завдань.

5. Оцінно-результативний етап дозволяє визначити рівень сформованість умінь та навичок здобувача.

Таким чином, впровадження практико-орієнтованого підходу дозволяє формувати професійні уміння та навички в умовах дистанційного навчання здобувачів вищої освіти.

НАГАЄВ В.М., доктор педагогічних наук, професор
Державний біотехнологічний університет, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3130-6112>

E-mail: nagaev@btu.kharkov.ua

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ ТРИРІВНЕВОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНО-ТВОРЧОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СТУДЕНТІВ

Проблема організації дистанційного навчання в умовах епідемії Covid-19 та воєнного стану в Україні ще раз довела необхідність імплементації елементів цифрової педагогіки в систему вищої освіти України. Передусім ідеться про інформатизацію та комп'ютеризацію. Саме стан науки, освіти і пов'язаних з ними технологій визначить перспективи подальшого розвитку освіти, науки та виробничої сфери в Україні. Інформаційні технології, які визначали образ і сутність ХХ-го століття сьогодні поступаються SMART-технологіям, що відкривають новий прогресивний шлях, у т.ч. і в організації

дистанційної форми навчання. Як зазначається в останніх положеннях національної стратегії розвитку вищої освіти в Україні - освіта майбутнього повинна ґрунтуватись на технологічній основі, поєднанні інформаційно-цифрових технологій та індивідуальних технологій розвитку особистості [6].

Дистанційне навчання (ДН) - це самостійна форма навчання, що використовує переважно інформаційні технології, які є провідним засобом організації навчального процесу. ДН передбачає взаємодію педагога та здобувачів між собою на відстані, що відбиває усі властиві педагогічному процесу компоненти (цілі, зміст, методи, організаційні форми, засоби навчання) і реалізується специфічними засобами Інтернет-технологій, які передбачають інтерактивність [1, с. 50].

Дистанційне навчання, за умов наукового підходу, дозволяє забезпечити такі переваги: 1) зменшити витрати на проведення навчальних занять; 2) підвищити продуктивність навчального процесу, залучаючи одночасно до навчання велику кількість здобувачів; 3) підвищити рівень самостійності та індивідуалізації навчання; 4) покращити якість освітнього процесу за рахунок застосування сучасних ТЗН, електронних інформаційних джерел; 5) модернізувати педагогічну систему, створивши освітнє SMART-середовище за сучасними принципами цифрової педагогіки [4, с. 39].

Метою дослідження є аналіз існуючих дидактичних підходів до організації дистанційного навчання в системі технологічного забезпечення педагогічних процесів на основі розробки моделі управління навчально-творчою діяльністю (НТД) студентів.

Ефективна організація дистанційного навчання є складною педагогічною проблемою, яка інтерпретується багатьма факторами: 1) інтернет-середовищем передачі та обміну навчальної інформації, 2) надійними технічними

засобами навчання, 3) технологічною моделлю управління дистанційною освітою на основі єдиної інтернет-платформи, 4) цифровізацією комунікаційної мережі, яка має об'єднати усіх учасників навчального процесу, 5) дидактичними методами навчання та контролю знань [2; 3].

При організації ДН має бути створено єдине інформаційне середовище закладу вищої освіти, в якому забезпечується автоматизація основних процесів діяльності – відповідний Інтернет-ресурс для мережевого онлайн-контакту в інтерактивному режимі здобувачів і педагогів. Освітнє SMART-середовище управління НТД студентів в системі дистанційного навчання має містити блок електронного навчально-методичного комплексу [3].

Одним із найважливіших завдань реалізації даної педагогічної проблеми є формування у здобувачів та педагогів навичок роботи у SMART-середовищі за умов віддаленого доступу, а також досягнення достатньо високого рівня самостійності та індивідуалізації навчально-творчої діяльності здобувачів. При цьому міра самоуправління навчальною діяльністю студентів тісно пов'язана з повнотою надання викладачем даних про зміст, структуру, технологію та засоби навчання і контролю.

З огляду на наш досвід [5], необхідно спроектувати інтерактивну мережеву педагогічну технологію, яка б реалізувала управлінську концепцію організації дистанційного навчання на трирівневій основі: 1 рівень – управління НТД студентів в системі «педагог-здобувач»; 2 рівень – управління НТД студентів в системі «здобувач-здобувач»; 3 рівень – мережеве управління НТД студентів в системі «освітній SMART-комплекс-здобувач».

Основні напрями вирішення цієї проблеми лежать у площині модернізації педагогічної системи ЗВО та проектування

таких теоретико-методичних, інформаційних, управлінських та техніко-технологічних заходів:

1 – проектування та організація освітнього мережевого SMART-середовища на основі єдиного Інтернет-ресурсу для мережевого онлайн-контакту в інтерактивному режимі;

2 – створення мережевої електронної бази інформаційних ресурсів (на основі електронного репозитарію бібліотечних фондів);

3 – формування електронних дистанційних навчальних комплексів (ДНК) на основі електронних підручників, навчальних посібників, рекомендацій щодо самостійної роботи студентів у мережевій системі;

4 – створення діагностичного SMART-комплексу на основі проектування електронної бази дистанційного контролю (електронні журнали відвідувань навчальних занять, обліку самостійної та індивідуальної роботи, тестового контролю знань (поточний, проміжний, підсумковий);

5 – розробка нормативно-правової бази організації дистанційного навчання в умовах цифровізації педагогічних процесів.

Кожен із зазначених напрямів потребує системних і цілеспрямованих досліджень. На прикладі навчального процесу Державного біотехнологічного університету проаналізуємо можливість реалізації цифрового освітнього контенту організації дистанційного навчання в умовах трирівневої технології управління навчально-творчою діяльністю студентів у 2020-2022 рр. Основою технології є відповідна електронна оболонка Інтернет-ресурсу для мережевого контакту викладачів і студентів в інтерактивному режимі. Для цього університет використовує інтернет-платформу «Moodle» та «Google Meet», як електронну оболонку реалізації педагогічних процесів.

Важливою ланкою організації ДН є телекомунікаційне середовище, яке включає: інформаційно-методичний та

навчально-дидактичний контенти (засоби спілкування і навігації, навчання і контролю знань в режимі on-line). Використання телекомунікацій у ДН надає можливості для реалізації нетрадиційних педагогічних підходів і форм навчання, які побудовані за індивідуально орієнтованою моделлю. Суттєвим технологічним аспектом дистанційної підготовки майбутніх фахівців є розробка «Силабусів» («Syllabus» – англ.) дистанційних навчальних курсів, які являють собою технологічну карту-пам'ятку самостійного вивчення дисципліни і дозволяють здобувачам планувати особистісну стратегію самоуправління навчанням на основі принципів автодидактики.

Для реалізації ефективної системи управління НТД потрібно забезпечити високий рівень децентралізації педагогічного впливу, створити таку структуру дидактичного процесу, за якої студенти матимуть можливість доповнювати інформаційну підсистему елементами самопланування, самоорганізації та самоконтролю відповідно завдань фахової підготовки.

Організаційними компонентами трирівневої педагогічної технології управління НТД студентів є: 1) організація роботи викладача з розробки та впровадження педагогічної технології; 2) співуправління з метою налагодження дієвого інтерактивного зв'язку в системах: «викладач-студент» та «студент-студент»; 3) самоуправління НТД студентів під час самостійної та індивідуальної роботи; 4) контроль та самоконтроль освітніх результатів.

Висновки. Суттєвим аспектом організації дистанційного навчання є впровадження в освітнє середовище трирівневої педагогічної технології управління навчально-творчою діяльністю студентів. Основною організацією такої технології має бути SMART-середовище закладу вищої освіти для мережевого зв'язку в інтерактивному режимі комунікації здобувачів і

педагогів. Для реалізації цієї педагогічної проблеми необхідно забезпечити побудову єдиного електронного ресурсу ДН на основі технологізації та цифровізації педагогічних процесів. Впровадження трирівневої технології управління НТД в системі дистанційного навчання дозволить активізувати пізнавально-творчу діяльність студентів, поглибити рівень самостійності та індивідуалізації навчання, підвищити рівень внутрішньої мотивації здобувачів, що у підсумку визначиться високим рівнем сформованості професійної компетентності майбутніх фахівців.

Бібліографічний список:

1. Албегова И.Ф. Образовательные информационно-коммуникационные технологии: суть, специфика и перспективы развития. *Дистанционное и виртуальное обучение*. 2009. № 8. С. 49-53.

2. Буйдіна О. Інновації в освіті: світовий досвід і місцеві практики. *Імідж сучасного педагога*. 2020. № 1(190). С. 16-22.

3. Klochko O., Nagayev V., Kovalenko O., Fedorets V. Forming of professionally creative competence of prospective agrarian managers by facilities of digital technologies. *Society. Integration. Education: Proceedings of the International Scientific Conference*. [Online]. 2020. Volume IV, May 22th23th, С. 460-474. Web.11 Jun. 2020. DOI: <http://dx.doi.org/10.17770/sie2020vol4.4847>.

4. Морзе Н.В. Дистанційна технологія як основа сучасних інформаційних технологій у навчанні. *Нові технології навчання: Науково-метод. збірник*. Вип. 30. К.: Наукметодцентр ВО, 2001. С. 32-41.

5. Нагаєв В. М. Методологічні засади управління навчально-творчою діяльністю студентів: монографія. Харків: «Стильна типографія», 2018. 151 с.

6. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. Розпорядження КМУ від 23 лютого 2022 р. № 286-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 21.11.2022).